

Handläggare
Malin Johansson
Malin.johansson@bracke.se

Mottagare
Kommunstyrelsen

Medborgarförslag: Förbud mot användning av giveaways i valrörelsen 2026 i Bräcke kommun

Stabens förslag till beslut

Medborgarförslaget avslås.

Motivering

De politiska partierna väljer själva på vilka sätt de vill kommunicera med sina väljare och målgrupper. Att begränsa deras sätt att bedriva valkampanj innebär att inskränka deras yttrandefrihet. Det ligger inte inom kommunens befogenheter att göra så.

Sammanfattning av ärendet

Ett medborgarförslag har lämnats in den 19 september 2024 om att införa förbud mot användningen av giveaways (gratisprylar, godis med mera) i valrörelsen 2026. Förslagsställaren anser att de är onödiga kostnader för partierna och att de bidrar till en konsumtionskultur. Demokratiberedning har behandlat ärendet, § 83/2024, och föreslår att medborgarförslaget avslås.

Yttrandefrihet är enligt regeringsformen en grundläggande rättighet. Politiska partiers användning av giveaways bedöms falla inom ramen för denna rättighet, då det är ett sätt att kommunicera med allmänheten och sprida sitt budskap. Kommunfullmäktige har därmed ingen befogenhet att besluta om ett förbud mot giveaways i valrörelsen 2026.

Beskrivning av ärendet

Enligt 2 kap. 1 § regeringsformen är yttrandefrihet en grundläggande rättighet, som innebär att varje medborgare har rätt att uttrycka sig, sprida information och ta del av andras åsikter. Politiska partiers användning av giveaways faller inom ramen för denna rättighet, eftersom det är ett sätt att kommunicera med allmänheten och sprida sitt budskap.

De politiska partierna väljer själva på vilka sätt de vill kommunicera med sina väljare och målgrupper. För mindre partier kan giveaways vara ett enkelt och relativt billigt sätt att öka sin synlighet och nå ut till väljarna. Ett förbud kan därmed missgynna dessa aktörer och skapa en situation där

större partier med mer resurser har möjlighet att dominera de digitala och andra kostsamma kampanjkanalerna. Att tillåta giveaways kan bidra till ett mer varierat politiskt landskap där olika partier har möjlighet att kommunicera sina budskap på olika sätt.

Kommuner har begränsade möjligheter att reglera frågor som rör yttrandefrihet och demokratiska rättigheter. Enligt kommunallagen får kommuner endast fatta beslut i frågor som rör deras egna angelägenheter. De har ingen rätt att införa regler som påverkar grundlagsskyddade rättigheter som yttrandefrihet och politisk aktivitet.

Bedömningen blir därmed att kommunfullmäktige inte har någon befogenhet att besluta om ett förbud mot giveaways (gratisprylar, godis med mera) i valrörelsen 2026.

Ekonomiska konsekvenser

Inga ekonomiska konsekvenser.

Barnkonsekvensanalys

Inga konsekvenser för barn.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, 2025-01-31

Demokratiberedningens beslut § 83/2024

Medborgarförslag: *Förbud mot användning av giveaways i valrörelsen 2026 i Bräcke kommun*, 2024-09-19

Beslutet skickas till

Förslagsställaren

Malin Johansson
Kommunsekreterare

Camilla Samuelsson
Stabschef